

בש"פ 7065/17 - מוראד סעדי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 7065/17

לפני: מוראד סעדי
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 29.8.2017 במ"ת 12916-07-17 שניתנה על ידי כבוד השופטת ר' גלפז מוקדי

תאריך הישיבה: כ"ו באלול התשע"ז (17.9.2017)

בשם העורר: עו"ד דוד יפתח

בשם המשיבה: עו"ד בת שבע אבגז

החלטה

1. בפני ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת מיום 29.8.2017 (מ"ת 12916-07-17, השופטת ר' גלפז מוקדי). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 26.7.2017 הוגש נגד העורר כתב אישום, המייחס לו את הריגתו של עמאר עלאא אלדין (להלן: עמאר או:

עמוד 1

המנוח), וזאת על רקע סכסוך בין משפחת סעדי, שאליה משתייך העורר, ומשפחת עלאא אלדין, שאליה השתייך עמאר. על-פי המתואר בכתב האישום, ביום 1.6.2017 הגיעו כמה מבני משפחת סעדי אל קרבת ביתה של משפחת עלאא אלדין בעיר נצרת, כשהם מצוידים בכלי תקיפה, ובין הצדדים התפתח עימות. למחרת, ביום 2.6.2017 נסע אחיינו של העורר, עבד סעדי (להלן: עבד), בסמוך לביתם של משפחת עלאא אלדין. על-פי האמור בכתב האישום בעת שחלף על פני הבית הוא סינן לעבר עמאר ואחיו שעמדו במקום קללות, וכאשר חלף במקום פעם נוספת לאחר מספר דקות, נזרקה לעברו אבן שפגעה ברכבו. בשלב זה, כך נטען, הגיע למקום אחיו של עבד ובמקום התפתחה תגרה עם בני משפחת עלאא אלדין, שחלקם החזיקו בכלי תקיפה. עבד ואחיו נמלטו מהמקום, תוך שבני משפחת עלאא אלדין המשיכו להכות ברכבם באמצעות אלות. בתוך זמן קצר הגיע העורר למקום יחד עם כמה מבני משפחתו. בני משפחת עלאא אלדין ניסו לתקוף את העורר והשליכו לעברו חפץ מעץ, ואילו הוא ניסה לתקוף אותם באלה. בשלב זה, הנוכחים במקום הפרידו בין הצדדים, שפנו כל אחד לעבר ביתו. בהמשך לכך, העורר שב לביתו, הצטייד בחרב שאורך הלהב שלה כמטר ויצא לעבר ביתה של משפחת עלאא אלדין כשהוא מלווה בבני משפחה נוספים שהיו מצוידים אף הם בכלי תקיפה. בהגיעם למקום שבו נמצאו בני משפחת עלאא אלדין ניסה העורר לפגוע בחרבו בעמאר, שהחזיק בידו אלה. תחילה עמאר התחמק ממנו, אך אז הניף העורר את החרב בשנית וכרת את ידו הימנית של עמאר באופן כמעט מלא. עמאר הובהל לבית חולים, שם נקבע מותו כתוצאה מאיבוד דם. בגין המעשים המתוארים יוחסה לעורר עבירה של הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המדינה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים נגדו.

4. ביום 26.7.2017 דן בית המשפט המחוזי (השופט י' שיטרית) בבקשה לעצור את העורר עד תום ההליכים. בית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר של שירות המבחן בעניינו של העורר "מבלי ליצור ציפיה". בית המשפט המחוזי ציין כי הוא עושה זאת חרף חומרת האירועים, מתוך התחשבות בגילו הצעיר של העורר ובעובדה שהוא נעדר עבר פלילי, וכן לנוכח התרשמותו של בית המשפט המחוזי מהשתלשלות האירועים כפי שהיא נלמדת מהסרטון שנקלט במצלמת האבטחה שתעדה את האירוע (להלן: סרטון האבטחה או הסרטון).

5. בהמשך לכך, הגיש שירות המבחן תסקיר בעניינו של העורר. מהתסקיר עלה כי העורר הוא אדם המנהל אורח חיים תקין וכי הוא נעדר עבר פלילי. לצד זאת, שירות המבחן התרשם כי קיימת בעניינו של העורר רמת סיכון גבוהה לפריצת גבולות החוק, בין היתר בשל נסיבות מעצרו והסכסוך בין המשפחות במקום מגוריו. באשר למפקחים שהוצעו על ידי העורר - אחותו, גיסו וחמיו - התרשם שירות המבחן כי הם מזדהים עם ערכים נורמטיביים אך גם כי הם אינם יכולים להוות גורם מציב גבולות עבור העורר. לפיכך, שירות המבחן המליץ שלא לשחרר את העורר לחלופת מעצר ואף שלא לעצרו במתכונת של פיקוח אלקטרוני.

6. ביום 29.8.2017 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע כי מתקיימות בעניינו של העורר ראיות לכאורה, וכי למעשה הצדדים אף לא חלוקים על כך. כמו כן, הוא הוסיף וקבע כי מתקיימת עילת מעצר בעניינו של המשיב - הן מכוח מסוכנות סטטוטורית והן נוכח החשש מהימלטות, וזאת בשל העובדה שלאחר האירוע ברח העורר מרשויות האכיפה במשך שבועיים, בטרם הסגיר את עצמו לידיהן. כמו כן, בית המשפט המחוזי התייחס למסוכנות הגבוהה הנשקפת מן העורר, הנלמדת מנסיבות האירוע. בפרט, בית המשפט המחוזי

הצביע על כך שהעורר שב לזירת האירוע כשהוא מצויד בחרב לאחר שוך התגרה המקורית, עובדה המלמדת, כך נקבע, על היעדר שליטה ועל שיקול דעת פגום של העורר, שאינם מאפשרים מתן אמון בו. בית המשפט המחוזי ציין כי גם תסקיר שירות המבחן בעניינו של העורר מצא שרמת הסיכון הנשקפת ממנו היא גבוהה. לבסוף, ציין בית המשפט המחוזי כי העובדה שהעורר נעדר עבר פלילי אין בה כשלעצמה כדי להצדיק את שחרורו לחלופה. בסיכומו של דבר, בית המשפט המחוזי קבע כי בנסיבות העניין אין מקום להורות על שחרורו של העורר לחלופת מעצר או על מעצרו בפיקוח אלקטרוני.

הטענות בערר

7. הערר שבפני מכוון כנגד החלטתו של בית המשפט המחוזי. בעיקרו של דבר, העורר טוען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שייחס לו מסוכנות גבוהה. הוא סובר כי בית המשפט המחוזי היה צריך לבחון את מכלול האירועים כמקשה אחת, מאחר שלאירוע אשר בו מצא המנוח את מותו קדמה שרשרת התרחשויות שבמהלכה ארב המנוח לאחייניו של העורר ותקף אותם באכזריות, ולאחר מכן אף תקף את העורר עצמו, שיצא להגנתם. לטענתו של העורר יש להתחשב בכך שתקף את המנוח רק לצורך הגנה מפניו, וכי כלל לא היה מודע לחומרת הפגיעה בו - שתוצאתה הייתה נמנעת לו היה מקבל טיפול מתאים. בהקשר זה מפנה העורר לסרטון האבטחה המתעד את האירוע, אשר לדבריו ממחיש את טענותיו. העורר טוען כי הסרטון מלמד שמדובר באירוע שבו הגורמים התוקפניים היו בני משפחת המנוח, שעמדו במעין מארב ליד ביתם והמתינו לכלי הרכב החולפים. כן נטען כי מדובר באירוע אחד שנמשך דקות ספורות, וכי בניגוד למתואר בכתב האישום, הרוחות לא נרגעו לפני ששב העורר למקום עם החרב. עוד מוסיף העורר כי מן הסרטון ניתן לראות שהעורר הכה את המנוח באמצעות החרב רק לאחר שהמנוח תקף אותו בכלי נשק קר. העורר אף מוסיף כי הסרטון מעלה כי לאחר שהמנוח נפצע הוא נותר עומד ואף ברח מן המקום על רגליו כשהוא מחזיק בידו. עובדה זו מלמדת, כך נטען, כי לא העורר ולא אף אחד מן המעורבים הבינו מה הייתה חומרת הפגיעה בו.

8. כמו כן, העורר טוען כי בית המשפט המחוזי שגה בקבעו כי בריחתו במשך שבועיים מרשויות האכיפה מקימה עילת מעצר, וכי היה מקום לייחס את מרב המשקל דווקא לעובדה שהעורר בחר, בסופו של דבר, להסגיר את עצמו לרשויות. עוד מדגיש העורר בהקשר זה כי הוא בן 34, נשוי ואב טרי לתינוק כבן חודשיים, עובד בעבודה סדירה ונעדר עבר פלילי. נתונים אלה מלמדים, לשיטת העורר, כי הסבירות להימלטותו היא נמוכה במיוחד.

9. עוד טוען העורר כי שירות המבחן ייחס משקל יתר להתנגדותו של אבי המנוח לשחרורו של העורר, ולטענתו כי שחרור העורר ממעצר עלול להביא להסלמת הסכסוך בין המשפחות. ככלל, נטען כי התסקיר בעניינו של העורר "אינו שלילי ונחרץ" ומתייחס לאמפתיה שמגלה העורר למשפחת המנוח. בסיכומו של דבר, העורר טוען כי המקום שהוצע לשהייתו במעצר בפיקוח אלקטרוני בעיר שפרעם הוא חלופה ראויה למעצר מאחורי סורג ובריח הן מבחינת המיקום הגאוגרפי והן מבחינת המפקחים המוצעים.

10. מנגד, המדינה סבורה כי דין הערר להידחות. לשיטת המדינה, לא ניתן לאיין את המסוכנות הנשקפת מן העורר בחלופת מעצר או במעצר בפיקוח אלקטרוני, בפרט כאשר אין בעת הזו ודאות ביחס להסכם הסולחה שבין משפחת העורר למשפחת המנוח. המדינה מדגישה כי נושא זה עמד גם בפני שירות המבחן במסגרת התסקיר שערך, ושימש בין

היתר בסיס להמלצתו השלילית.

11. בדיון שהתקיים בפני ביום 17.9.2017 צפיתי בסרטון האבטחה המתעד את האירוע. באת-כוח המדינה הסכימה כי הסרטון מלמד שבני משפחת המנוח תקפו את העורר ומשפחתו באופן חמור מאד, והוסיפה כי יתכן שנוסחו הנוכחי של כתב האישום הנוכחי אינו משקף זאת בצורה מלאה. כמו כן, באת-כוח המדינה הסכימה כי מכתב האישום ניתן להבין כי ההפסקה שבין התגרות, שבמהלכה נטל העורר את החרב והביאה למקום, היא ארוכה יותר מזו המשתקפת בפועל מסרטון האבטחה. עם זאת, באת-כוח המדינה טענה כי הגם שמדובר בזמן קצר העורר היה יכול להימנע מליטול את החרב ולחזור ללב התגרה, ובמובן זה אין מקום להפחית ממידת המסוכנות הנשקפת ממנו. במאמר מוסגר אוסיף כבר בשלב זה, וללא תלות בהמשך הדיון, כי אני מניחה שעמדה זו שהוצגה בדיון תובא בפני הגורמים המטפלים בתיק.

12. מנגד, העורר שב וטען בדיון כי הסרטון משקף את מורכבות האירוע ואת העובדה שהעורר הותקף על ידי משפחת המנוח ולא היה הגורם התוקפן באירוע בכללותו.

דיון והכרעה

13. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים בכובד ראש אני סבורה כי יש מקום לקבל את הערר באופן חלקי.

14. בעיקרו של דבר, לא ניתן להתעלם מכך שצפייה בסרטון האבטחה מציירת תמונה שונה במידת מה מזו המצטיירת מקריאת כתב האישום. בפרט, הסרטון מלמד כי כלל ההתרחשות מיום 2.6.2017 המתוארת בכתב האישום ושהובילה למותו של המנוח ארכה כחמש דקות בסך הכול. כך, השלב שבו לכאורה נרגעו הרוחות וכל צד פנה לביתו (אז לכאורה שב העורר לביתו ונטל את החרב שאיתה תקף את המנוח) אינו משתקף מן הסרטון באופן דומה למתואר בכתב האישום. למעשה, נראית רגיעה של כמה שניות בלבד בין הקטטות, כאשר כל הנוכחים נותרים ברחוב, ומיד לאחריה מתלהטות שוב הרוחות בין הצדדים, מה שמוביל בין היתר לעימות בין המנוח לעורר. אין ספק כי הסרטון מלמד שהאלימות באירוע הייתה אכן הדדית ורבת משתתפים. כמו כן, ניתן לראות כי הפגיעה בידו של המנוח לא נתפסה בעיני הסובבים כבולטת ביחס לאירוע בכללותו (הוא נראה עוזב את המקום על רגליו) ולמעשה אף לא הובילה לסיום התגרה.

15. בכל האמור לעיל אין כדי להפחית, ולו במעט, מן המעשים החמורים והקשים המיוחסים לעורר. מדובר באירוע מצער שהסתיים במותו המיותר של אדם צעיר, והצפייה בסרטון האבטחה בהקשר זה אינה קלה כלל ועיקר. עם זאת, יתכן כי יש בדברים כדי להשליך על הערכת מסוכנותו של העורר ועל בחינת האפשרות לאיין אותה. זאת, בפרט כאשר נלקחות בחשבון יתר נסיבות העניין - היותו של העורר אדם צעיר ואב לתינוק, המנהל אורח חיים תקין, נטול עבר פלילי ובעל משפחה נורמטיבית ותומכת.

16. על רקע זה, אני סבורה כי יש מקום לשקול פעם נוספת את האפשרות לעצור את העורר במתכונת של פיקוח אלקטרוני. עם זאת, תנאי הכרחי לכך הוא שמקום המעצר יהיה מרוחק משמעותית מהעיר נצרת. זאת, על רקע המתיחות הנובעת מן הסכסוך בין המשפחות ואי-הודאות בנוגע למצב הפיוס בין המשפחות בשלב זה (לעניין משמעותו

של המרחק הפיזי על רקע סכסוך משפחות, ראו: בש"פ 5886/10 מדינת ישראל נ' אלטורי, פסקה ט"ו (16.8.2010); בש"פ 6204/11 מדינת ישראל נ' חמודה, פסקאות י"ב-י"ג (15.9.2011). במובן זה, החלופה שהוצעה על ידי העורר בבית אחותו בשפרעם אינה נראית הולמת את הנסיבות. אולם, ככל שיש בידו של העורר להציע מקום אחר למעצר בפיקוח אלקטרוני, המרוחק באופן ממשי מהעיר נצרת, אני מורה כי אפשרות זו תיבחן פעם נוספת על ידי בית המשפט המחוזי, וזאת לאחר ששירות המבחן יגיש תסקיר חדש, ומבלי שאני נוקטת עמדה בעניין. תסקיר עדכני של שירות המבחן שיבחן נקודה זו יוגש לבית המשפט המחוזי לא יאוחר מיום 19.10.2017. למען הסר ספק, החלטתו של בית המשפט המחוזי באשר למעצרו של העורר עד תום ההליכים נותרת בשלב זה על כנה.

17. סוף דבר: הערר מתקבל חלקית כאמור בסעיף 16 לעיל.

ניתנה היום, כ"ח באלול התשע"ז (19.9.2017).

שׁוֹפֵט
